

פרד"ס יהודה

געלונ שבועי באדיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק פון

גליון 435 [שנה י']

פרשת וישב תשע"ח

שכס וועלן נקמה נעמען אין די ברידער וואס האבן זיי געהארגעט, דעריבער האט ער געשיקט יוסף זען צו אלעס איז אין ארדענונג מיט די ברידער. (פה קדוש הרה"ק ר' יצחק בן ר' חיים מוואלאזין)

פארוואס שטייט דריי מאל די ווארט ויהי אין פסוק?

וַיְהִי ה' אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצֻלִית וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרָיִ: (לט ב) פארוואס שטייט דריי מאל די ווארט ויהי אין פסוק? נאר ביי דער יהי רצון פון ברכת החודש בעט מען חיים שיש בהם יראת חטא, חיים של עושר וכבוד, חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים. פארוואס נאך וואס מען האט שוין געבעטן חיים שיש בהם יראת חטא בעט מען נאכמאל חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים? נאר ווייל אינצווישן בעט מען אויף עושר וכבוד האט מען מורא אז די עושר וכבוד וועט אוועקווארפן די יראת חטא דעריבער בעט מען אפילו מיט עושר וכבוד זאל מען נאך האבן יראת שמים. יעצט ויהי ה' אֶת־יוֹסֵף, יוסף איז געווען דבוק אין אויבערשטן אפילו ער איז געווען א איש מְצֻלִית און נאכמער ער איז געווען בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרָיִ, איז ער נאך געבליבן אין זיין הויכן מדריגה. (בשם החפץ חיים)

א שיניע פשט פון רבינו בחיי און א פליאה אויף דעם

וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה ה' מְצֻלִית בְּיָדוֹ: (לט ג) די רבינו בחיי פרעגט ווי אזוי האט א מצרי געוואוסט פון ה' און ענטפערט אז אין אנפאנג האט די האר געמיינט אז יוסף טוט אלעס מיט כישוף ווייל וואס ער האט געזאגט איז געווארן, האט דער אויבערשטער געמאכט א נס אז ער האט געזען דורך א חלום אדער עמוד הענן אז עס איז דא א באשעפער אויף די וועלט און דאס מיינט וַיֵּרָא אֲדֹנָיו בְּדֶרֶךְ נֶס כִּי ה' אִתּוֹ, און נישט דורך כישוף. נאר עס איז מיר א פלא און געפרעגט אסאך ת"ח אז די פשט וואס די רבינו בחיי זאגט מדעת עצמו איז א בפירוש'ע מדרש און די רבינו בחיי אליין ברענגט דער מדרש. (וצ"ע המור"ל)

וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה ה' מְצֻלִית בְּיָדוֹ: (לט ג) דער הייליגער מהר"ם ש"ק טייטשט וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ, ווי אזוי האט זיין האר געוואוסט אז דער אויבערשטער איז מיט יוסף ווייל וְכָל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה ה' מְצֻלִית בְּיָדוֹ אלעס וואס ער האט אנגעריירט האט מצליח געווען.

פארוואס דערציילט די תורה אז יוסף איז געווען שייך?

וַיַּעֲזֹב בְּלֶ־אֶשְׁרֵ־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם־הִלְחֵם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפַה־תָּאֵר וַיְפַה מְרָאֵה: (לט ו) רש"י באווארנט פארוואס שטייט דא וַיְהִי יוֹסֵף יְפַה־תָּאֵר וַיְפַה מְרָאֵה עיי"ש, אבער מען קען זאגן עפ"י דרש ווייל מען טרעפט אין חז"ל ווען נבוכדנצר האט גענומען צו זיך חנניה מישאל ועזריה האט ער באפוילן זיין שטוב מען זאל לייגן די בעסטע עסן פאר זיי כדי זיי זאלן אויסזען שייך אבער די צדיקים האבן נישט געגעסן די טרפות און געגעסן נאר ניס און דער אויבערשטער האט געמאכט א נס אז זיי האבן אויסגעקוקט שייך אזוי ווי זיי וואלטן געגעסן פייער סעודות, דאס זעלבע קען מען דא זאגן: וַיַּעֲזֹב בְּלֶ־אֶשְׁרֵ־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף, מען האט געלייגט די בעסטע מאכלים פאר יוסף צו עסן און אזוי וועט ער זיין געזונט און שטארק, אבער וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם־הִלְחֵם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל, יוסף האט נאר געגעסן ברויט, אבער דער אויבערשטער האט געמאכט א נס אז וַיְהִי יוֹסֵף

די מיינט הפסוקים פארוואס האט יעקב ליב געהאט יוסף? וַיֵּבֵא יוֹסֵף אֶת־דְּבָרָתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בָרְזָקָנִים הוּא לוֹ: (לו ג-א) דארף מען פארשטיין וואס איז די שייכות פון ברענגען דְּבָרָתָם רָעָה צו וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף? נאר מען קען זאגן אז די ברידער האבן פיינט געהאט יוסף ווייל זיי האבן געמיינט אז יעקב האט אים ליב ווייל ער דערציילט אים וואס זיי טוהען שלעכט'ס, זאגט די תורה אז די סיבה וואס ישראל האט ליב געהאט יוסף איז נאר ווייל כִּי־בָרְזָקָנִים הוּא לוֹ, און נישט וועגן וַיֵּבֵא יוֹסֵף אֶת־דְּבָרָתָם רָעָה. (בנתבות רבותינו בשם הגר"ז מבריסק)

יעקב האט ליב יוסף מער פון בנימין

וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בָרְזָקָנִים הוּא לוֹ: (לו ג) שטעלט זיך די שאלה פארוואס האבן די ברידער מקנא געווען יוסף אז זיין טאטע האט אים ליב, בשעת דאס איז נאטורליכע זאך אז א טאטע האט ליב זיין בָּרְזָקָנִים? נאר עס שטייט וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו, און אין דעם ליגט אויך בנימין, אז ישראל האט ליב געהאט יוסף מער פון בנימין וואס איז נאך מער זיין בָּרְזָקָנִים, ממילא איז די ליבשאפט צו יוסף וועגן עפעס אנדערש, וַיֵּרָאוּ אִחָיו כִּי־אִתּוֹ אֶהָב אֲבִיהֶם מִכָּל־אִחָיו אפילו פון בנימין, דעריבער וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ. (תורת מהר"ץ דושינסקי)

די סדר פון פסוק איז פארדרייט!

וַיְהִי ה' אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצֻלִית וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרָיִ: (לט ב) לכאורה איז די סדר הדברים אין פסוק פארדרייט, ווייל פריערט וואלט געדארפט שטיין וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרָיִ, ער איז געווען אין די הויז פון די מצרי און נאכדעם וַיְהִי אִישׁ מְצֻלִית, האט ער מצליח געווען, ווייל בעפאר ער איז געווען בבית אדוניו איז נישטא וואס צו מצליח זיין? נאר מען קען זאגן אז יוסף איז געווען זייער צוטראגן, איינער אליין אין א פרעמדע פלאץ, און ער ווייסט נישט וואס וועט זיין מיט אים און האט אסאך געוויינט, איז געווען שווער ער זאל זוכה זיין צו השראת השכינה וואס איז נאר ביי איינעם וואס איז בשמחה, אבער ווען פוטיפר האט אים געקויפט האט ער געשפירט ווי די שכינה רוחט שוין אויף אים, האט ער פארשטאנען אז זיין ציל איז צו זיין דארט א קנעכט, איז ער שוין געווארן א איש מְצֻלִית, אז דאס איז זיין גורל פון אויבערשטן, און ער איז געווארן בשמחה דעריבער וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרָיִ: האט פוטיפר אים יעצט געוואלט האלטן און האט אים גענומען פאר א קנעכט, אבער ווען ער וואלט נאך געווען צובראכן, וואלט מען אים נישט גענומען פאר א קנעכט. (דברי ירמיהו ר' ירמיהו פלענסבורג)

פארוואס שיקט יעקב אז יוסף זאל פונקט גיין אין שכם?

וַיִּלְכוּ אִחָיו לְרֵעוֹת אֶת־צִיאַן אֲבִיהֶם בְּשֶׁכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אֲחִיךָ רַעִים בְּשֶׁכֶם לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הַנְּנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ לִף־נָא רָאָה אֶת־שְׁלוֹם אֲחִיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצִּיאַן וְהַשְׁבֵּנִי דְבָר: (לו יב-יד) דארף מען פארשטיין פארוואס פונקט יעצט ווען די ברידער גייען פאשן די צאן אין שכם שיקט יעקב אז יוסף זאל זעען וואס זיי מאכן און פארוואס אנדערע מאל ווען זיי זענען געגאנגען פאשן, האט יעקב נישט געשיקט יוסף זען וואס די ברידער מאכן? נאר יעקב האט נישט מורא געהאט פאר זיינע קינדער אבער יעצט אז זיי זענען געגאנגען קיין שכם האט יעקב מורא געהאט אפשר יעצט וועלן די מענטשן פון

***** מדר תעובדות *****

דער ברכה פון רבי ר' זושא האט איבער געדרייט א עני ואביון און אים געמאכט א גביר און א גרויסער בעל צדקה

ווערט מער פון געלט! ר' יוסף האט איר געפאלגט און איז געגאנגען צום רבין. ווען ער איז אנגעקומען האט ער געזען ווי הונדערטער מענטשן ווארטן און שטופן זיך אריינצוגיין צום צדיק.

ער איז געווען זייער אויסגעדארט און געהאט צו טאן מיט די פיס האט ער נישט געוואלט זיך שטופן וועגן מורא פון זיין געזונט, און דעריבער איז ער געבליבן אינדערויסן און האט געווארט ביז עס וועט ווערן ליידיג. אבער ווען עס איז אריבער א לענגערע צייט און א גרויסער עולם איז נאך געבליבן האט ער זיך שוין מייאש געווען פון אריינצוגיין צום רבין, ווען פלוצלונג הערט מען אז דער גבאי רופט אים אז דער רבי רופט אריין ר' יוסף וואס שטייט אינדערויסן, ר' יוסף איז געווען זיכער אז נישט איהם מיינט מען! דערווייל זענען אריין אלע וואס הייסן ר' יוסף און דער רבי זאגט פאר יעדן "יוסף ה' עליכם, א ברכה זאל זיין אויף אייער קאפ, אבער נישט אייך האב איך גערופן" ביז אלע מענטשן וואס הייסן יוסף זענען אריינגעגאנגען, האט דער גבאי געפרעגט צו עס איז נאך דא נאך א ר' יוסף? האט ער געזאגט אז ער הייסט יוסף און מען האט געמאכט פלאץ אז ער זאל גרינגערהייט אריינגיין צום רבין.

ווען ר' זושא האט איהם געזען האט ער איהם זייער ווארעם אויפגענומען מיט א ברייטן שלום עליכם און מחזק געווען און געפרעגט וואס איז זיין פרנסה? האט ר' יוסף געזאגט אז ער האט נישט קיין פרנסה! האט דער רבי געזאגט צו זיין גבאי ער זאל ברענגען די קריגל פון מעד - א האניג טרונק - ר' זושא האט אנגעזאגט צוויי כוסות און געהייסן ר' יוסף טרינקען דעם גאנצן כוס. ווען ר' יוסף האט געענדיגט, האט דער רבי געטרונקען לחיים מיט אים און שטארק אנגעוואונטשן. און דער רבי פרעגט אים צו ער האט עפעס א כלי אין שטוב וואס ער קען דארטן האלטן זיין געלט? האט ר' יוסף געזאגט אז זיי האבן אלעס פארקויפט, ביז ער האט זיך דערמאנט און זאגט אז ער האט נאך א קליין קאסטן וואס ער פלעגט האלטן דארטן זיין געלט!

נעמט ארום ר' זושא דריי זילבערנע מטבעות וואס מען האט דאס גערופן "צוואנציגער" און זיי געגעבן פאר ר' יוסף און געזאגט "גיי אהיים און לייג די דריי מטבעות אין דיין קאסטן און דער אויבערשטער וועט דיר העלפן און פון דעם שיקן א גרויסע שפע פון געלט, אז פון היינט אן וועט דיר קיינמאל נישט פעלן קיין געלט. ווען דו וועסט אריינלייגן דיין האנט אין קאסטן וועסטו טרעפן דארטן וויפיל געלט דו וועסט דארפן! און אזוי איז געווען. ווען ער האט געדארפט געלט האט ער אריינגעלייגט זיין האנט אין קאסטן און געמארפן וויפיל ער האט געדארפט! רופט זיך אן ר' יוסף צו די צוויי צדיקים איך בין געווען יוסף דער בייגל פארקויפער און די ברכה פון צדיק האט גלייך געוויקט און די שפע האט זיך אנגעהויבן. ממילא האב איך גענוג געלט אייך צו געבן און דער מקור איז פון הייליגן צדיק ר' זושא זיע"א.

איינמאל איז אויסגעקומען אז די צוויי גרויסע צדיקים הרה"ק ר' נפתלי בהרה"ק ר' אלעזר מליזענסק א אייניקל פון רבי ר' אלימלך, און הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ, דער זרע קודש, זענען געגאנגען אין א גרויסער שטאט שאפן געלט פאר נצרכים, זיי זענען געגאנגען פון הויז צו הויז קלייבן א פרומה צו א פרומה. ר' נפתלי מליזענסק האט זיך אנגערופן צום ראפשיצער: אזא וועג פון פרומה פרומה וועט מען נישט קענען שאפן אסאך געלט! האט זיך דער ראפשיצער אנגערופן אז דער אויבערשטער וועט זיי באלט שיקן א ישועה און זיי באמערקן א חשובע קארעמע קומט זיי אנקעגן. רופט זיך אן דער הייליגער ראפשיצער "דא קומט דער גרויסער גביר ר' יוסף און ער וועט עפענען זיין טאש און אונז געבן וויפיל מיר וועלן דארפן. און עס זעט אים אז פון הימל האט מען אנגענומען זיינע תפלות."

ווען דער וואגן האט זיך אפגעשטעלט, איז ארויסגעקומען א מכובדיגער איד און זאגט אז ער הייסט יוסף און גיט שלום פאר די צדיקים. און ער זאגט פאר די צדיקים דא האט איר מיין טאש און נעמט וויפיל איר דארפט! ר' נפתלי מליזענסק האט זיך אנגערופן ממילא אז א מענטש גיט מעשר אדער א חומש האב איך געהערט, אבער אלעס צו געבן האב איך נאך נישט געהערט, ווער ווייסט צו דאס איז כשר געלט? האט ר' יוסף געזאגט אז די געלט וואס ער האט אין טאש איז א קליין פראצענט וואס ער פארמאגט און נישט מעשר, און זאגט אויב איר האט מורא, זאלט איר וויסן אז מיין געלט איז ריין פארדינט פון א הייליגן מקור, און זיי קענען נעמען אפילו די גאנצע טאש! און ער זאגט אויב איר גלויבט מיר נישט קומט מיט מיר וועל איך אייך ווייזן וואס איך פארמאג, און איך וועל אויך דערציילן מיין מעשה. זיי זענען ארויף אויפן וואגן און געפארן, און ר' יוסף ווייזט זיי זיינע פעלדער און וועלדער וואס ער פארמאגט.

און ער הויבט אן צו דערציילן ווי אזוי האט ער זוכה געווען צו אזא עשירות: איהם האט מען גערופן יוסף דער בייגל פארקויפער. זיין ווייב האט געבאקן די בייגל און ער האט דאס פארקויפט אבער די פארדינסט איז געווען זייער קליין און אזוי האט ער זיך געמוטשעט פון איין פרנסה צו א צווייטע אבער עס האט גארנישט געהאלפן, ביז די ארעמקייט איז געווען אזוי שטארק אז אין ווינטער האבן זיי געהאט נאר איין מאנטל און ווען איינער פון זיי האט געדארפט גיין אין גאס איז דער אנדערער געבליבן אין דערהיים.

די ארעמקייט איז געווען גרויס אבער זיי האבן נישט אויפגעהערט צו מתפלל זיין און האבן בטחון אין אויבערשטן. איינמאל ווען זיי האבן געענדיגט זאגן תהלים איז געקומען צו זיי א ידיעה אז דער הייליגער רבי ר' זושא איז אנגעקומען ביי זיי אין שטאט. ער האט נישט געהאט חשק צו גיין ווייל דער רבי וועט איהם נישט קענען העלפן מיט געלט, ווייל ער אליין איז געווען א ארימאן. האט זיין ווייב אים געשטופט און געזאגט אז א ברכה פון א צדיק איז

הוציא לאור ע"י "עולם הספרים" המרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד - צו פארקויפן

ספר גבעת פנחס על איוב מהמניד מפאלצק תלמיד הגר"א נדיר מאוד \$2000. חומש עם פירוש שם אפרים ותוצאות חיים טשערנאוויץ תרי"א \$4000 יוד עם ביאור הגר"א הפ"ד \$1600, משנה למלך שהמהר"ל דיסקין נתן במתנה \$1500 ספר מטה אפרים שייך להגאון ר' אברהם פאם \$180 הרבה ספרים עם חתימות של צדיקים ספר טל חיים ליסקא שייך להרה"ק ר' יהושע הברשטאם מדאלינא \$1000, ספר מנוחת אשר שלמד בו מרן הרב ר' יואל \$1500, ספר טל חיים וברכה ליסקא עם חתימות ר' חיים בנימין גראם ממונקאטש, א תעודה מיט חתימת הרה"צ מטאש זצוק"ל, א בריוו פון הרה"ק ר' מרדכי ובנו ר' אברהם די זוויעהלע רביס זצוק"ל, א גמרא פון הגאון ר' שלמה היימאן זצ"ל \$600, גאנצע תהלים געדרוקט אין זיטאמיר פעלט דעם שער \$2000, 5 כרכים משנה ברורה עם עוד ספר מיט מונה כת" געקויפט פון חפץ חיים אליין \$3000 ספר גבורת ארי מונה ע"י חפץ חיים \$400 שו"ת אור המאיר מיט הקדשה פון הגאון ר' מאיר שפירא מיט פיל לומדישע הנהגות \$3000, מעבר יבוק דפוס זיטאמיר \$1000, ברית אברהם דפוס ראשון \$1800, ספר היכלות הזהר עם פירוש הגר"א הפ"ד שייך להגאון ר' שמואל העללער \$2000, א אלטע זילבערנעם שטעקן פון דער טאלנא רבין פון פילאדעלפיה \$2000 רי"ף מיט חתימה ר' ברוך בענדיש ליכטנשטיין, חומש דברים עם אה"ח דפוס סלאוויטא \$2500, דער גליון איז לעי"נ הבחור יוסף שמואל ע"ה ב"ר צבי אלימלך נ"י, און לעי"נ יחיד נפשי המקובל הנדיק ר' מיכאל בן רחמים נמני זצ"ל

If you have good condition older seforim bring them in to us at no charge 4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/F Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store. on the web at www.seforimworld.com

ברכת מול טוב לשמעון פרידמאן נ"י - המפיץ הגליון במסירות נפלאה - לבר מצוה שלו, מול טוב להחתן בנימין ב"ר מענדל וועסט נ"י לאירוסיו עם בת אחי ר' אשר צבי הלוי קליטניק נ"י מיר ווינטשן אלע א פרייליכער און א לעכטיגער חתונה